

Cilt/Volume: IV, Sayı/Issue: 1

Aralık 2022

KUZEY KIBRIS'TA KEMAN ÇALAN MÜZİSYENLERİN GENEL MÜZİSYENLİK BECERİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİN İNCELENMESİ

An Investigation of the Views of Violin-Playing Musicians in Northern Cyprus on their General Musician Skills

Geliş Tarihi/Received: 31.07.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 30.10.2022

Neriman SOYKUNT¹ & Hüseyin SANLI²

Abstract

The aim of the research is to examine the opinions of musicians playing the violin in Northern Cyprus on their general musicianship skills. In the research the case study design, one of the qualitative research designs, was used. Easily accessible case sampling, one of the purposive sampling methods, was used to determine the study group in the research. The study group of the research consists of 20 musicians playing the violin in Northern Cyprus and voluntarily participating in the research. In order to collect data in the research, a structured interview form prepared by the researchers and formed to get the opinions of the participants was used. The findings obtained from the participants were analyzed using the descriptive analysis method, one of the qualitative research analysis methods. The data obtained in the descriptive analysis were summarized and interpreted according to the predetermined themes.

As a result of the research, it is understood that the music education and violin education status of the participants affects the violin playing techniques and skills positively. It was concluded that the participants who did not receive a regular and standard violin education could not learn violin techniques regarding their learning methods and preferences, and the reason for this was that the learning took place within the scope of the master-apprentice relationship, and it was related to the quality of the institutions and educators providing amateur violin education.

Keywords: violin education, music education, violin techniques, amateur violin education, professional violin education

¹ Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Dr., Lefkoşa KKTC. neriman.soykunt@neu.edu.tr

² Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Uzm., Lefkoşa KKTC. huseyin.sanli@neu.edu.tr

Öz

Araştırmanın amacı Kuzey Kıbrıs'ta keman çalan müzisyenlerin genel müzisyenlik becerilerine yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Kuzey Kıbrıs'ta keman çalan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 20 müzisyen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak üzere araştırmacılar tarafından hazırlanan ve katılımcıların görüşlerini almak üzere oluşturulmuş yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılardan elde edilen bulgular nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların müzik eğitimi ve keman eğitimi alma durumlarının, keman çalma teknik ve becerilerini olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır. Düzenli ve standart bir keman eğitimi almayan katılımcıların ise öğrenme yöntemleri ve tercihleri ile alakalı olarak keman tekniklerini öğrenemedikleri ve bunun sebebinin ise usta-çırak ilişkisi kapsamında öğrenimin gerçekleşmesi, amatör keman eğitimi veren kurumların ve eğitimcilerin niteliği ile alakalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: keman eğitimi, müzik eğitimi, keman teknikleri, amatör keman eğitimi, mesleki keman eğitimi

GİRİŞ

Problem Durumu

Keman, Kuzey Kıbrıs'ta amatör müzik eğitimi alan bireylerin en çok tercih ettiği çalgılardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim kurumlarının yanı sıra, eğlence sektöründe de melodik bir çalgı olduğu için tercih edilen keman çalgısı, bu konuda eğitilmiş ve formal eğitim almamış (alaylı) müzisyenler tarafından icra edilmektedir. Diğer yandan Kıbrıs halk oyunlarının temel çalgı olması dolayısı ile kültürel anlamda da önemli bir yere sahiptir. Bu kadar önemli bir yere sahip olan keman çalgısını Kuzey Kıbrıs'ta icra etmek isteyen bireylerin başvurabileceği amatör müzik eğitimi veren kurumların yanı sıra, mesleki müzik eğitimi veren okullar da vardır. Burada bireyin keman teknik, bilgi ve becerilerine ilişkin eğitimler verilmesinin yanı sıra, diğer temel müzisyenlik bilgi ve becerilerine ilişkin de eğitimler verilmektedir. Amatör eğitim veren kurumlarda ise, keman eğitimi kimi zaman eğitimci tarafından farklı yöntem ve teknikler ile verilmekte, kimi zaman diğer müziksel beceriler ile harmanlanmaktadır. Dolayısı ile amatör olarak alınan keman eğitimi ile mesleki keman eğitimi arasında seviye ve bilgi farklılığı doğabilmektedir. Bunun yanı sıra Kuzey Kıbrıs'ta keman alanında eğitim almamış fakat usta-çırak ilişkisi ile keman çalmaya başlayan bazı müzisyenler de vardır. Bu müzisyenlerin özellikle kültürel anlamda sergilenen halk dansları veya eğlence sektörlerinde yer aldığı görülmekte ve bilinmektedir.

Profesyonel olarak müzik çalmak/yapmak çeşitli müzisyenlik becerileri gerektirmektedir. Bu beceriler; nota okuma, teknik olarak çalgıyı çalabilme, doğaçlama çalabilme, ilk kez duyulan bir eser/şarkıyı kulaktan çalabilme vb. olarak söylenebilir (Tokatlı, 2020). Dolayısı ile bu becerileri kazanmak gerekli mesleki veya amatör müzik eğitimi ile olabilmektedir.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlar bireylerin farklı becerilerini ve yeterliliklerini geliştirmek üzere programlarını belirlerler. Bu kurumlar konservatuvar, müzik öğretmenliği bölümleri, güzel sanatlar/sahne sanatları fakülteleri gibi farklı isimlerde ve yapılarda kurulmuşlardır. Bu kurumların programları mezunlarını belirli iş alanlarına hazırlamak için tasarlanmışlardır ve kurumlardan alınan diplomalar belirli iş alanları için ön koşuldur. Profesyonel olarak müzik yapmak (piyasa müziği) için ise herhangi bir diploma veya önkoşula ihtiyaç yoktur. Müzisyenler bireysel çalma becerileri, teknik yeterlilikleri veya kişisel ilişkileri sonucunda sahne almaktadırlar.

Fakat mesleki eğitim alan ve almayan müzisyenlerin teknik ve müziksel bilgi ve becerileri arasında farklılıklar olabilmektedir. Bu farklılıklar çoğu zaman çalınan tarz, ekol, mekân/ortam ve repertuar ile de ilişkilidir. Diğer yandan temel müzisyenlik becerileri de (nota okuma, deşifre çalma, solfej vb.) mesleki veya amatör müzik eğitimi ile edinilebilmektedir. Buna benzer olarak Uyan (2013) yapmış olduğu araştırmasında, başta nota okuma olarak birçok müzisyenlik becerisinin mesleki müzik eğitimi alan çocuklarda ve yetişkinlerde daha çok gelişmiş olduğunu belirtmiştir. Gergin (2010) ise araştırmasında mesleki müzik ve çalgı eğitimi almış bireylerin keman tekniklerine ve becerilerine alaylılara göre daha fazla hâkim olduklarını, dolayısı ile verilen eğitimin kazanımlarının ve niteliğinin keman çalma becerisine olumlu olan etkisini belirtmiştir.

Benzer araştırmalarda da belirtildiği üzere, mesleki veya amatör müzik eğitimi almak, müzisyenlerin çalgı teknik ve becerilerinin yanı sıra, müziksel becerilerinde de önemli rol oynamaktadır. Fakat buradaki en önemli rol öğreten kişi olan eğitimcidedir. Özellikle amatör çalgı eğitimi veren kişilerin yeterlilikleri ve kullandıkları yöntemler, bireylerin doğru teknik ve beceri ile çalgı çalmasını ve ileriki hayatında bu çalgıyı farklı ortamlarda kullanmasını sağlamaktadır. Dolayısı ile verilen eğitimin niteliği kadar, eğitim veren kişinin de yeterliliği ve niteliği önem kazanmaktadır. Kesendere (2017) keman eğitiminin zorlu bir süreç olduğunu ve bu sürecin öğreten kişinin yeterlilikleri ve yöntemleri ile anlaşılabilir bir süreç olabileceğini belirtmektedir. Özellikle teknik sorunların giderilmesinde; öğreten kişinin belli teknik ve duruş-tutuş bilgilerini doğru bir şekilde yönetebilmesinin, öğrenen kişinin eğitim geleceği için önemli olduğundan bahsetmektedir. Angı (2013) ise, keman eğitiminin teknik olarak zorlu bir süreç olduğunu ve bu sürecin ancak öğreten kişinin yeterlilikleri ile aşılabileceğini belirtmektedir. Özellikle amatör müzik eğitiminde branş dışı verilen çalgı dersleri ile; çoğu zaman belirli tekniklerin göz ardı edilmesi, öğrenen kişinin müzik becerilerini olumsuz yönde etkilediğinden, öğreten kişi yeterlilik ve niteliklerinin amatör müzik eğitimi sürecindeki en önemli detay olduğundan bahsetmektedir.

Araştırmanın Amacı

Kuzey Kıbrıs'ta mesleki veya amatör müzik eğitimi alan ve almayan fakat gerek halk dansları, gerek eğlence, gerekse eğitim sektöründe çalışan birçok müzisyen bulunmaktadır. Doğal olarak müzisyenlerin keman çalma becerilerinde eğitim durumları ile ilişkili olarak farklılıklar olabilmektedir. Diğer yandan keman çalma ortam, amaç ve repertuarları da müzisyenlerin keman çalma becerilerinde farklılıklar olmasına neden olabilmektedir. Dolayısı ile bu gibi etkenlerin müzisyenlerin keman çalma becerilerinde ne gibi farklılıklara yol açtığı sorusu akla gelmektedir. Buradan yola çıkarak araştırmada; Kuzey Kıbrıs'ta keman çalan profesyonel müzisyenlerin keman çalma becerilerinin müzisyenlerin görüşleri ışığında incelenmesi amaçlanmaktadır.

Problem Cümlesi

Yukarıdaki amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi ‘Kuzey Kıbrıs’ta keman çalan müzisyenlerin genel müzisyenlik becerilerine yönelik görüşleri nelerdir?’ olarak belirlenmiştir. Bu ana problem cümlesi, aşağıdaki alt problemler ışığında çalışılmıştır:

- 1- Katılımcıların keman çalma becerileri nasıldır?
- 2- Katılımcıların temel müzisyenlik becerileri nasıldır?
- 3- Katılımcıların mezun oldukları okul türüne göre müzisyenlik becerilerine yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Nitel durum çalışmalarında amaç, bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasını sağlamaktır. Bir duruma ilişkin etkenler araştırılır, ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır ve birden fazla durumun en ince detayına kadar araştırılır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu doğrultuda, araştırmada belirlenen durumun en ince ayrıntısına kadar araştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırmada durum çalışması desenlerinden İç İç Geçmiş Tek Durum deseni kullanılmıştır. İç içe geçmiş tek durum deseni, tek bir durum içinde çoğu kez birden fazla durum söz konusu olduğunda tercih edilen ve alt durumların genel durumu nasıl etkilediğini araştırılan çalışmaları içerir (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Araştırmanın durumu, Kuzey Kıbrıs’ta keman çalan bireylerin genel müzisyenlik becerileridir. Bu duruma ilişkin bulgulara ulaşmak üzere alt durumlar belirlenmiş ve çalışma bu yönde çalışılmıştır. Bu bağlamda alt durumlar; keman çalma becerileri, temel müzisyenlik becerileri ve eğitim durumları olarak ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubunu belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme, yapılan araştırmaya pratiklik ve hız kazandırmak için tercih edilmektedir. Araştırmacı kendisine yakın olan kaynakları bulmak ve kaynaklara daha kolay erişim sağlayabilmek için bu örnekleme yöntemini seçmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016).

Kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile Kuzey Kıbrıs’ta keman çalan 20 kişiye ulaşılmıştır. Çalışma grubuna katılan 20 kişinin sosyo-demografik bilgileri aşağıdaki tabloda verilmektedir:

Tablo 1: Sosyo-demografik Bilgiler

Yaş	Sayı(n)	Yüzde(%)
20-25 yaş	2	10
26-30 yaş	6	30
31-35 yaş	6	30

36 ve üzeri	6	30
Cinsiyet		
Kadın	6	30
Erkek	14	70
Meslek		
Müzik öğretmeni	9	45
Müzisyen	4	20
Öğretmen	2	10
Memur	3	15
Öğrenci	2	10
Mezun olunan bölüm		
Müzik öğretmenliği	8	40
Konservatuar	1	5
Müzik Bölümü	2	10
Diğer	9	45
Müzik sektöründen kazanılan gelir yüzdesi		
% 0-25	9	45
% 26-50	1	5
% 51-75	0	0
% 76-100	10	50
Keman çalınan sektör		
Eğitim sektörü	9	45
Eğlence sektörü	10	50
Klasik müzik sektörü	1	5

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların görüşlerini almak üzere yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme tekniğinde amaç, görüşme yapılan bireylerden alınmış olan bilgiler aracılığıyla paralellik ve farklılıkların tespit edilmesi ve bunlara göre karşılaştırmaların yapılmasıdır (Brannigan, 1985; Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmadan önce, soru havuzu oluşturulmuş ve 5 alan uzmanından görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda; görüşme formu 25 tane 3'lü Likert tipi ve 11 tane açık uçlu soru olarak belirlenmiştir. Katılımcıların keman ve yay tutuşlarını ve çalma stillerini belirlemek amacıyla 3'lü Likert tipi soruların içerisinde 2 tane görsel içerikli ve 2 tane video içerikli soruya da yer verilmiştir. Katılımcıların keman ve yay tekniklerini nasıl ve ne zaman kullandıklarını ve müziksel bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla ise görüşme formunda açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Yapılandırılmış görüşme formu oluşturulduktan sonra; form, Kuzey Kıbrıs'ta amatör veya mesleki keman çalan bireylere gönderilmiştir. Form gönderildikten sonra 1 aylık veri toplama süreci başlamıştır. 1 ayın sonunda toplanan bulgular araştırmacılar tarafından analiz edilmek üzere hazırlanmıştır.

Veri Analizi

Katılımcılardan elde edilen bulgular nitel araştırma analiz yöntemlerinden, betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizlerde görüşülen veya gözetimi yapılan bireylerin görüşlerini net ve çarpıcı biçimde aktarmak amacıyla doğrudan aktarmalara sık sık yer verilmektedir. Betimsel analizde esas amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu bağlamda, katılımcılar tarafından doldurulan görüşme formları araştırmacılar tarafından alt problemler esas alınarak betimlenmiştir.

Bulgular

Katılımcıların Keman Çalma Becerilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan katılımcıların keman çalma becerilerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Keman Tutuş ve Çalma Stili ile İlgili Görüşleri

	Frekans	Yüzde
Keman Tutma Stili		
Geleneksel (Alaylı)	11	55
Klasik	9	45

Tablo 2'de keman tutuş ve çalma stillerine yönelik verilen cevaplara bakıldığında, katılımcıların %55'inin Geleneksel, %45'inin ise Klasik bir keman tutuşu ve çalma stilini benimsediği görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarının ve benimsedikleri müzik türünün keman tutuşu ve çalma stili ile ilişkili olduğu aşağıdaki katılımcı görüşleri ile de belirtilmektedir:

'Klasik müzik eğitimim yok. Türk müziği ve yerel otantik tavır ile çalıyorum.' K13

'Doğru teknik ve klasik ekoller ile eğitim aldığım için doğru keman tutuşunu ve stilini benimsedim.' K11

Tablo 3: Katılımcıların Kullandıkları Keman Çalma Teknikleri

Pozisyon Geçişlerinden Yararlanma	Frekans	Yüzde
Evet	15	75
Hayır	1	5
Bazen	4	20

Vibrato (Tel Üstünde Parmak Titretme)**Tekniğini Kullanma**

Evet	19	95
Hayır	1	5
Bazen	0	0

Legato (Notaları Bağlayarak Çalma)**Tekniğini Kullanma**

Evet	17	85
Hayır	1	5
Bazen	2	10

Tremolo (Yayın Üst Kısmını Hızlıca Çekip İtme)**Tekniğini Kullanma**

Evet	14	70
Hayır	1	5
Bazen	5	25

Marcato (Yayı Vurgulu Çalma) Tekniğini Kullanma

Evet	11	55
Hayır	2	10
Bazen	7	35

Staccato (Kesik Kesik Çalma) Tekniğini Kullanma

Evet	14	70
Hayır	1	5
Bazen	5	25

Spiccato (Yayı Tele Vurma) Tekniğini Kullanma

Evet	12	60
Hayır	1	5
Bazen	7	35

Pizzicato (Sesleri Sağ El Parmakları ile Çalma)**Tekniğini Kullanma**

Evet	11	55
Hayır	2	10
Bazen	7	35

Floje (Tele Hafif Dokunma)**Tekniğini Kullanma**

Evet	11	55
Hayır	1	5
Bazen	8	45

Glisando (Parmak Kaydırma)**Tekniğini Kullanma**

Evet	11	55
Hayır	1	5
Bazen	8	45

Çift Ses Çalma**Tekniğini Kullanma**

Evet	13	65
Hayır	3	15
Bazen	4	20

Tablo 3’de ‘Evet’ veya ‘Bazen’ olarak belirtilen ve yaygın olarak kullanılan keman çalma teknikleri ile ilgili olarak katılımcılar, bu teknikleri çaldıkları parçaların gerekliliğine, temposuna ve makamına göre tercih ettiklerini aşağıdaki görüşler ile belirtmektedirler:

‘Bu teknikleri çalacağım esere ve şarkının içindeki gerekliliğe göre kullanmaktayım.’ K1

'Çaldığım parçanın yapısı neyi gerektiriyorsa ona göre teknik kullanıyorum.' K3

'Çalınan eser içerisinde belirtildiği ve uygun gördüğüm noktalarda kullanıyorum.' K9

'Parça içerisinde belirtilen uygun pozisyon ve tekniklere göre kullanıyorum.' K20

'Her şarkıda makama göre ve müziği renklendirmek için kullanıyorum.' K4

Tablo 3'de 'Hayır' olarak belirtilen keman çalma teknikleri ile ilgili olarak katılımcılar, bu teknikleri bilmedikleri veya gerekli görmedikleri için kullanmadıklarını aşağıdaki görüşler ile belirtmektedirler:

'Çaldığım eserde veya şarkıda gerektirmediği için veya gerekli görmediğim için kullanmıyorum.' K1

'Daha önce üzerinde çalışmadığım bir teknik olduğu için kullanmıyorum.' K16

'Keman eğitimi almadığım için bu teknikleri bilmiyorum.' K2

'Bazı teknikler ile keman eğitim hayatımda hiç karşılaşmadım ve öğretmenlerim tarafından bana öğretilmedi.' K7

Tablo 4: Katılımcıların Kullandıkları Yay Teknikleri

Yay Kullanımında Bütün Yay Kullanma	Frekans	Yüzde
Evet	18	90
Hayır	0	0
Bazen	2	10

Yay Kullanımında Alt Yarı ve Üst Yarı Kullanma	Frekans	Yüzde
Evet	16	80
Hayır	1	5
Bazen	3	15

Yay Kullanımında Orta Yay Kullanma	Frekans	Yüzde
Evet	17	85
Hayır	1	5
Bazen	2	10

Yukarıdaki yay kullanımı teknikleri ile ilgili verilen cevaplara bakıldığında; katılımcıların eğitim durumu ve çalınan parçanın yapısının bu teknikleri etkilediği aşağıdaki görüşler ile belirtmektedir:

'Parçanın temposu ve yapısı kullandığım yay tekniklerini etkiliyor.' K6

'Müzik eğitimi aldığım için hangi parçada hangi yay tekniği daha doğru olursa onu kullanıyorum.' K19

Katılımcıların Temel Müzisyenlik Becerilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan katılımcıların temel müzisyenlik becerilerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Müzisyenlik Becerileri ile İlgili Görüşleri

	Frekans	Yüzde
Nota Okurken Zorlanma		
Evet	3	15
Hayır	13	65
Bazen	4	20
Solfej (Notaları Sesleri ve Ritimlerine Göre Seslendirme)		
Okurken Zorlanma		
Evet	3	15
Hayır	12	60
Bazen	5	25
Bona (Notaları Sadece Ritimlerine Göre Seslendirme)		
Okurken Zorlanma		
Evet	2	10
Hayır	11	55
Bazen	7	35
Bir Parçayı, Eseri ve Etüdü Deşifre		
(Parçanın Notalarını Öğrenme) Okurken Zorlanma		
Evet	3	15
Hayır	11	55
Bazen	6	30

Bir Parçayı, Eseri Kulaktan Çalarken Zorlanma

Evet	1	5
Hayır	15	75
Bazen	4	20

Entonasyon (Temiz Ses Basma) Problemi Yaşama

Evet	2	10
Hayır	12	60
Bazen	6	30

Genel müzisyenlik becerilerine ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında; nota okuma, solfej okuma, bona okuma, deşifre çalma, kulaktan çalma ve entonasyon gibi müzisyenlik becerilerine ilişkin verilen cevapların, müzik eğitimi almış olma durumu ile doğrudan ilişkili olduğu aşağıdaki katılımcı görüşleri ile de belirtilmektedir:

'Müzik öğretmenliği mezunu olduğumdan dolayı nota okuma becerim iyidir.' K5

'Müzik eğitimi almadığım için nota okuyamıyorum. Sesleri kulaktan bulup çalıyorum.' K3

'Solfej okuma becerim yok çünkü müzik eğitimi almadım.' K7

'Müzik bölümü mezunu olduğum için bona okurken zorlanmıyorum.' K1

'Müzik eğitimim yok ama önüme koyulan notayı hemen deşifre edebilirim.' K8

'Daha çok piyasada çaldığım için her duyduğumu kulaktan çalabilirim.' K4

'Doğu ekolüne yakın çaldığım için daha çok makamsal ezgiler çalıyorum. Entonasyon olarak bence kötü duyulmuyor.' K13

Katılımcıların Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Müzisyenlik Becerilerine İlişkin Bulgular

Katılımcılardan elde edilen bulgulara bakıldığında; keman çalma becerileri ve müzisyenlik becerilerinin 'eğitim durumu' ve 'iş ortamı' ile alakalı olduğu belirlenmiş, demografik bilgilerine bakıldığında ise, %65 inin mesleki müzik eğitimi almış oldukları ve aldıkları eğitimin keman çalma tekniklerini öğrenme ve bilme konusunda katkısı olduğunu aşağıdaki görüşleri ile belirtilmektedir:

'Müzik eğitimi aldığım için, doğru teknik ve ekolleri öğrendiğimi düşünüyorum.' K11

'Almış olduğum eğitim daha seviyeli ve yararlı şekilde ilerlememe sebep oldu. Tuşeye hâkimiyetim daha çok arttı. Teknik olarak daha üst seviyeye ilerledim ve kemana kendi kontrolümde tutabildiğimi hissettim.' K1

Katılımcıların demografik bilgilerine bakıldığında, mesleki müzik eğitimi veya keman eğitimi almamış katılımcıların keman çalma tekniklerinin, eğitim alan katılımcılara göre değiştiği görülmektedir. Katılımcılar mesleki müzik eğitimi ve keman eğitimi almış olsalardı, çok daha farklı teknikler ve bilgiler ile daha farklı bir mesleki ve müzikal yaşantılarının olacağını aşağıdaki görüşler ile belirtmektedirler:

'Eğitim almış olsaydım, teknik açıdan daha sağlam olacağıma inanıyorum. Ayrıca klasik eserleri de çalmak çok iyi olacaktı.' K3

'Eğitim almış olsaydım her şeyin alfabesini doğru öğrenecektim. Usta çırak ilişkisi ile keman çalmayı öğrendiğim için çoğu zaman kullandığım tekniklerin doğru olduğuna inanıyordum. Fakat eğitim alan arkadaşları görünce yanıldığımı anladım.' K5

Katılımcıların müzisyenlik becerileri ile ilgili belirttikleri görüşlere bakıldığında; katılımcıların eğitim durumları ile müziksel bilgilerin doğrudan ilişkili olduğu aşağıdaki katılımcı görüşleri ile belirtilmektedir:

'Müzik eğitimi ile öğretmenlikte en çok kullandığım eşlik çalma, nota okuma, deşifre yapma, ritim çalışmaları ve solfej becerilerini kazandım.' K18

'Müzik eğitimi almış olsaydım teorik bilgilerim, müzik kültürü, nota okuma gibi bilgileri öğrenmiş olacaktım ve bu benim keman çalma becerimi de olumlu etkileyecekti.' K5

Katılımcıların demografik bilgilerine bakıldığında, %50 sinin eğlence sektöründe, %45 inin eğitim sektöründe ve %5 inin ise klasik müzik sektöründe çalıştığı görülmektedir. Bu bulgular ışığında, katılımcıların birçoğunun eğlence sektöründe keman çalıyor oluşu, çalınan ortamın, mekânın ve karşılaşılan taleplerin çalınan eserleri ve tekniği etkilediği aşağıdaki görüşler ile de belirtilmektedir:

'Yaptığım müzik türü daha çok piyasa müziği olduğu için ona uygun teknikleri öğrendim.' K6

'Çaldığımız yerlerde müşterilerin istek parçaları olabiliyor. O yüzden o parçayı bilmesem bile kulaktan çıkarıp çalmam gerekiyor.' K17

Eğitim sektöründe çalışan katılımcıların ise keman çalma ve müzisyenlik becerilerini bu sektörde ihtiyaca ve gerekliliğe göre kullandıkları aşağıdaki görüşler ile belirtilmektedir:

'Eğitimci olarak okul içerisinde tüm keman çalma tekniklerini kullanmıyorum. Ama solfej, bona, ritim çalışmaları gibi önemli ve temel teknikleri bilmek ve kullanmak zorundayım.' K11

'Kemanı okul içerisinde çok kullanmıyorum. Daha çok piyano ile eşlik ediyorum. Ama özel ders verirken birçok keman tekniğini bilmek ve öğretmek gerekiyor.' K20

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulgularına bakıldığında; keman çalma tekniklerinin katılımcıların eğitim durumları, çalma ortamları, çalma stilleri ve müzisyenlik bilgileri ile alakalı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısı ile keman çalan ve mesleki müzik eğitimi alan katılımcıların bu tekniklerin birçoğunu kullandığı görülürken, keman çalınan müzik eğitimi

almamış olan katılımcıların ise mesleki müzik eğitimi almamasından kaynaklı olarak, bu teknikleri bilmedikleri veya kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından anlaşılacağı üzere, keman çalma eğitiminin uzun ve zorlu bir süreç olduğu anlaşılmaktadır. Bu süreçte özellikle keman çalma tekniklerinin öğretimi, entonasyon, nota okuma, ritim bilgileri ve solfej gibi birçok bilgi ve beceriye de yer verilmektedir. Bu bilgi ve becerilerin edinilmesi ile ilgili olarak alınan mesleki veya amatör müzik eğitiminin de rolü önemlidir. Mesleki müzik eğitimi içerisinde bu müziksel ve teknik bilgi ve becerilere yer verilirken, amatör müzik eğitimi içerisinde çoğu zaman tüm müziksel bilgi ve becerilere yer verilmemektedir. Bu da bireylerin keman öğrenimini destekleyecek olan müziksel bilgilerin eksikliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuca benzer olarak; Angı (2013) yapmış olduğu araştırmada keman eğitiminin teknik olarak zorlu bir süreç olduğunu ve keman eğitimi sırasında entonasyon başta olmak üzere karşılaşılabilecek birçok teknik sorunun nedenini alan mesleki ve amatör müzik eğitimine bağlamıştır. Dolayısı ile entonasyon ve duruş-tutuş gibi temel sorunlar başta olmak üzere birçok sorunun iyi bir eğitim ile giderilebileceğini belirtmiştir. Diğer yandan özellikle mesleki müzik eğitimi almamış ve bireysel çalgısı keman olmayan kişilerin verdikleri keman eğitimi de, bireylerde karşılaşılabilecek teknik sorunların en önemli sebeplerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tanrıöver ve Tanrıöver (2015) de araştırmalarında keman dalında uzman olmayan öğretmenlerin verdikleri amatör keman eğitimi nedeniyle, öğrencilerin keman tutuş, duruş ve teknik sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen araştırma bulgularında; temel müzisyenlik becerilerinin, katılımcıların eğitim durumları ile doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısı ile eğitim alan kişilerin solfej okuma, bona okuma, deşifre çalma, nota okuma gibi temel müzisyenlik becerilerini kullanırken zorlanmadıkları, müzik eğitimi geçmişi olmayan kişilerin ise zorlandıkları bulgulardaki katılımcı görüşleri ile de desteklenmektedir. Bu sonuca benzer olarak; Uyan (2013) araştırmasında, nota okuma başta olmak üzere birçok müzisyenlik becerisinin mesleki müzik eğitimi alan bireylerde daha çok gelişmiş olduğunu belirtmiştir.

Erten & Çilden (2018) araştırmalarında, gerek mesleki gerekse amatör müzik eğitiminde, kulaktan öğretim yönteminin öneminden bahsetmiş, özellikle usta-çırak ilişkisine dayanarak eğitim alan bireylerin kulaktan çalma ve duyduğunu hemen çalgısına yansıtma yeteneğinin gelişmiş olduğundan bahsetmiştir.

Yukarıdaki araştırma sonuçlarına dayanarak, amatör veya mesleki müzik eğitimi alan bireylerin gerekli müziksel bilgi ve becerileri kazanmaları hususunda sadece öğrenen kişinin özellikleri değil, öğretici kişi başta olmak üzere birçok farklı faktörün de etkili olabileceği açıktır. Dolayısı ile bireylerin gerekli müziksel davranışları kazanmaları hususunda eğitim alıp almamalarından ziyade, eğitimin içeriği ve niteliği daha çok önem kazanmaktadır.

Bu sonuca ilişkin olarak; Kuzey Kıbrıs'ta amatör keman eğitimi veren eğitimcilerin, geleneksel ve uluslararası keman eğitimi kapsamında öğrencilerin keman çalma teknik ve bilgilerini geliştirmenin yanı sıra müziksel bilgi ve becerileri de yer vermeleri gerekliliğinden yola çıkarak, derslerinde;

Öğrencilerin seviyelerini göz önünde bulundurarak çeşitli gam, arpej, eser ve etütlere derslerinde yer vermeleri,
Keman derslerinde sadece uluslararası sınavların gerektirdiği eser ve tekniklere değinmeleri,
Derslerinde kullandıkları materyalleri çeşitlendirmeleri,
Keman derslerinde çeşitli deşifre, solfej ve bona alıştırmalarına da yer vermeleri,

Keman derslerinde öğrencilerin entonasyon problemlerini daha rahat duyabilmeleri ve anlayabilmeleri için piyano ve benzeri enstrümanlar kullanarak derslerini desteklemeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Angı, Ç. E. (2013). Keman Öğretiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözüm Önerileri. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1 (2) , 48-69. DOI: 10,7816/sed-01-02-04
- Brannigan, G. G. (1985). *The Research Interview. In A. Tolor (Ed), Effective Interviewing. Springfield, IL: Charles C. Thomas Pub.*
- Büyüköztürk, Ş. ve diğerleri (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Erten, C. F., & Çilden, Ş. (2018). Kulaktan (işitsel temelli) öğretim yöntemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 248-267. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyuefd/issue/40566/493858>
- Gergin, Z. (2010). *Bireysel çalgı I dersine ilişkin öğrenci tutumlarının ve başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Doctoral dissertation, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Kesendere, Y. (2017). Özengen Keman Eğitimine Başlangıçta Yaşanılan Problemler ve Çözüm Önerileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:10 Sayı: ERTE Özel Sayısı, 55-70. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/usaksosbil/issue/33658/373854>
- Tanrıöver A. U., & Tanrıöver, G. B. (2015). Genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi süreci içinde verilen keman eğitiminde karşılaşılabilecek olası güçlükler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 32(3), 555-567. *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 36-49. Retrieved from <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/20153138942>
- Tokatlı, B. (2020). *Özengen müzik eğitimi kurumlarında keman derslerini yürüten öğretmenlerin karşılaştığı problemler* (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Uyan, Z. D. (2013). Özengen müzik eğitimi alma durumu ile okula yönelik tutum arasındaki ilişkiler. *Fine Arts*, 8(2), 252-268. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsafine/issue/19892/213029>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara:Seçkin Yayıncılık.